

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK-0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

30. september 2016

Kære

Du har den 15. juli 2016 klaget over et indslag i TV Avisen, som er blevet bragt den 11. juli 2016 i 18.30-udsendelsen. Efter at redaktionen afviste din kritik den 20. juli, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og udarbejdet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Jurachef Peter Skov

Etikchef Inger Bach

Chefkonsulent Marianne Juul

Udlandschef Johan Engbo

Ledende redaktionschef Thomas Falbe

Gennemgang af sagen.

Den 15. juli 2016 klager [redacted] til DR over et indslag i TV Avisen bragt den 11. juli 2016. Indslaget drejer sig om Venezuela og er et kortfattet bidrag til blokken "Verden i dag" – i nyhedsudsendelsen. Indslaget drejer sig om, at Venezuela har åbnet grænsen til nabolandet, Colombia, i 12 timer, for at borgerne kan købe mad og medicin. I indslaget siges der: *"Venezuelas økonomi er i frit fald, og der er grundlæggende mangel på fødevarer og medicin. Især på grund af prislejdet på olie."*

Ifølge klager er dette ikke sandt. Klager skriver: *"Den kæmpe krise, som Venezuela befinder sig i, skyldes i MEGET høj grad den ultra-socialistiske økonomiske politik, som Hugo Chávez har stået for! HAN har kørt landet fuldstændig i sænk med en håbløs politik, der nu har ført til – som I selv rapporterer – at folk (i et af de mest frodige lande i verden!) simpelthen sulter."*

Den 20. juli 2016 svarer daværende udlandschef Charlotte Harder klager.

Indledningen på svaret lyder: *"Som vi forstår din henvendelse er du selv af den opfattelse, at nu afdøde Hugo Chávez økonomiske politik bærer hovedansvaret for den tilstand af kaos, som Venezuela befinder sig i netop nu. Andre iagttagere af situationen mener, at manglen på fødevarer og medicin især skyldes dem, der sidder på økonomien, og som fører en økonomisk krig mod præsident Nicolás Maduros styre. Som i enhver anden henseende, er der afgjort flere forklaringer. Det ændrer imidlertid ikke ved, at olieprisen spiller helt afgørende ind på krisens omfang. Som fremgået af indslaget kan hele 96 procent af Venezuelas eksport relateres til olie og gas. Set i den sammenhæng er et fald fra over 100 dollars per tønde olie til nu omkring 57 dollars noget, der for alvor kan mærkes på et lands økonomi, uanset hvem der sidder på magten. Netop fordi prislejdet på olie er helt udslagsgivende for kaostilstanden i Venezuela, siger vi (i) indslaget følgende: "Venezuelas økonomi er i frit fald, og der er udbredt mangel på grundlæggende fødevarer og medicin, især på grund af prislejdet på olie." Dermed udelukker vi ikke at der kan opregnes andre forklaringer. Formålet med korte indslag som dette (i den korte nyhedsblok "Verden i dag") er imidlertid ikke at gå i detaljer og komme med udtømmende forklaringer på denne og hin udvikling. Dertil er 36 sekunder alt for kort tid. Derimod at give et ultrakort overblik over en given sag eller udvikling."*

Klager er ikke tilfreds og imødegår DR's svar på en række punkter i en mail af 1. august 2016.

Ifølge klager er det ukorrekt, at olieprisen er faldet. Klager henviser til flere kilder, som underbygger, at olieprisen er steget til et niveau fire gange højere, end da Hugo Chávez overtog magten i 1998.

Klager påpeger, at Chávez og siden Maduro har satset ensidigt på olien, hvilket forværrer de øjeblikkelige problemer. I øvrigt efterspørger klager kildeangivelse på, at eksporten af olie tegner sig for 96 procent af indtægterne for Venezuela. Endelig mener klager at kunne imødegå sætningen i DR's svar om, at andre iagttagere mener, at manglen på fødevarer og medicin skyldes dem, der sidder på økonomien og fører en økonomisk krig mod præsident Nicolás Maduro. Klager kan kun finde hjemmesiden Marxist.dk til støtte for DR's svar til klager.

Da klager ikke modtager flere svar fra udlandsredaktionen, henvender han sig til mig den 11. september 2016 og ønsker, at jeg gennemgår klagepåstande og svar. Primært drejer klagen sig om den afsluttende sætning i TV Avis-indslaget samt svaret fra Charlotte Harder og sekundært om kilden til tallet 96 procent. I den sammenhæng er det afgørende, oplyser klager, at de 96 procent eksportindtægter er betegnende for det, som klager opfatter som en fejlagtig politisk kurs, hvor Hugo Chávez og siden efterfølgeren Nicolás Maduro ensidigt har satset på olien.

Jeg har gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling.

DR's etik bygger helt grundlæggende på, at DR videregiver troværdig og uafhængig information. I forordet står der: *"Vi lægger afgørende vægt på grundig research, hæderlighed og ordentlighed i programarbejdet. Vi taler ikke mod bedre vidende og har ikke skjulte dagsordner."* Endvidere står der: *"Vi tager aldrig politiske hensyn til eller lader os styre af økonomiske eller politiske særinteresser. Der må ikke kunne rejses berettiget tvivl om DR, produktionernes eller medarbejdernes integritet."* Det ligger endvidere i de etiske reglers kapitel 19, at DR-medarbejdere ikke må propagandere for egne holdninger.

Formen for dette indslag er kort, (cirka et halvt minuts varighed) som svarer til en note. Uanset den korte form skal indholdet være faktuel korrekt. Dernæst – som påpeget af den daværende udlandsredaktør Charlotte Harder – sætter den korte form nogle snævre begrænsninger for, hvilke informationer, man kan tage med til yderligere perspektivering.

Ifølge Energistyrelsens prisindeks¹, der bygger på Verdensbankens prisindeks, er verdensmarkedsprisen på råolie faldet markant i de seneste år. Olieprisen var for to år siden oppe omkring 100 dollars, men faldt drastisk i 2014, hvilket ifølge Verdensbanken har haft en voldsom indvirkning på Venezuelas økonomi.² Olieindtægterne faldt med 50 procent i 2015 for Venezuelas vedkommende og var ifølge Verdensbanken medvirkende til at forstærke de problemer, der allerede inden

¹ <https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Statistik/prisdatabase.xlsx>

² <http://www.worldbank.org/en/country/venezuela/overview> apr 2016

olieprisfaldet var i økonomien. I dag har landet stagflation, hvilket betyder en høj inflation (prisstigninger) kombineret med tilbagegang i økonomien. (Verdensbanken er i øvrigt én kilde til oplysningen om, at olieeksporten udgør 96 procent.)

Verdensbanken konkluderer i sin landerapport for i år, at faldende oliepriser sammen med utilstrækkelige økonomisk politik har afgørende påvirket Venezuelas økonomi i negativ retning.

TV Avisen har i det omtalte korte indslag valgt at fokusere på faldet i olieprisen inden for de seneste par år som årsag. Det ligger inden for TV Avisens redaktionelle valg at beskæftige sig med den øjeblikkelige økonomiske udfordring for Venezuela. Det ville derimod have været kontroversielt og kunne have bragt TV-Avisens redaktion i konflikt med DR's bestemmelser om upartiskhed, hvis redaktionen i et så kort indslag og uden perspektiveringsmuligheder havde valgt at udnævne den forhenværende præsident Hugo Chávez og efterfølgeren Maduro som skyldig i landets økonomiske deroute, sådan som klager gør. Uden mulighed for udbyggelse kunne det have haft karakter af et politisk postulat. Havde der derimod været tale om et længere indslag eller en dokumentarudsendelse, havde mulighederne for uddybning og perspektivering været tilstede, og det havde været relevant at inddrage de politiske beslutninger igennem de seneste tyve til tredive år i den analyse. Indslaget var nok kort, men ikke faktisk forkert. I indslaget tages der faktisk et forbehold for, at der også er andre faktorer ved brugen af ordet "især" i forhold til forklaringen om prisfaldet på olien.

Det andet klagepunkt drejer sig om følgende sætning fra Charlotte Harder til klager. Hun skriver: *"Som vi forstår din henvendelse er du selv af den opfattelse, at nu afdøde Hugo Chavez' økonomiske politik bærer hovedansvaret for den tilstand af kaos, som Venezuela befinder sig i netop nu. Andre iagttagere af situationen mener, at manglen på fødevarer og medicin skyldes dem, der sidder på økonomien, og som fører en økonomisk krig mod præsident Nicolás Maduros styre."*

Jeg opfatter sætningen således, at udlandsredaktøren nuancerer klagers påstand ved konstatere, at der findes andre årsagsforklaringer end den, som klager kommer med, uden at forholde sig til indholdet. Senere skriver Charlotte Harder også, at *"som i enhver anden henseende, er der afgjort flere forklaringer."*

Udlandschefen begrundet ikke nærmere hvem disse *"andre iagttagere"* er, og det ligger uden for mit mandat at undersøge og tage stilling til sandhedsværdien i det pågældende udsagn.

Konklusion og sammenfatning

Det var inden for TV Avisens redaktionelle frihed og ikke faktisk forkert, da man i et kort indslag i blokken "Verden i dag" den 11. juli 2016 udnævnte det voldsomme prisfald i råolie som den største enkeltfaktor til, at Venezuelas økonomi er i frit fald. Det svarer også til den vurdering, som Verdensbanken har i sin analyse af landets økonomiske situation. Det er ikke den fulde årsagsforklaring på det latinamerikanske lands problemer, men grænserne for et kort indslag tillader ikke en perspektivering. TV Avisen kunne have risikeret at bringe sig i konflikt med de etiske regler om partiskhed, hvis man uden yderligere uddybning havde placeret ansvaret for landets problemer hos den nu afdøde præsident Hugo Chávez og hans efterfølger. Det hører hjemme i en type af indslag, hvor der er plads og tid til en grundig gennemgang af årsager og forklaringer. Dermed får klager ikke medhold i den del af sin påstand. DR's udlandschef foretager i sit svar til klager en konstatering af, at "andre iagttagere" har en anden opfattelse end klager af årsagerne til Venezuelas krise – at de, der sidder på pengene modarbejder den siddende socialistiske præsident. Bemærkningen er ikke udbygget med en henvisning til, hvem disse "iagttagere" er, men den er ikke i strid med DR's etiske regler. Den må opfattes som udlandschefens nuancering af klagers opfattelse af årsagerne til Venezuelas økonomiske problemer. Klager får heller ikke medhold i denne del af klagen. Klagen er afvist.

Jesper Termansen, den 20. september 2016